

การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูวิชาภาษาไทย ในการพัฒนาอภิปัญญาของนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทย

THE ACTION RESEARCH FOR PROMOTION THE INTERN EXPERIENCE'S STUDENT OF THAI LANGUAGE TEACHING IN THE METACOGNITIVE DEVELOPMENT OF STUDENTS STUDYING THAI LANGUAGE

บุญรอด โชติวชิรา

Boonrawd Chotivachira

สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Thai Teaching Program, Faculty of Education, Chiang Mai University

Received: May 7, 2020 / Revised: September 18, 2020 / Accepted: September 22, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูภาษาไทยในการพัฒนาอภิปัญญาของนักเรียน 2) ประเมินอภิปัญญาของนักเรียนในวิชาภาษาไทย และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ของอภิปัญญาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในวิชาภาษาไทย กลุ่มเป้าหมายคือ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นปีที่ 5 สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 5 คน ในการพัฒนาอภิปัญญาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาที่เรียนวิชาภาษาไทย จำนวน 5 ห้อง ห้องเรียนละ 45 คน รวมทั้งสิ้น 225 คน จาก 5 โรงเรียนที่นักศึกษาไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ปีการศึกษา 2562 เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) แผนการจัดการอบรมปรับความรู้ให้แก่นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและครูพี่เลี้ยง 2) แบบตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีอภิปัญญาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 3) แบบบันทึกการสอนโดยใช้กลวิธีอภิปัญญาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 4) แบบสะท้อนคิดของนักศึกษา ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 5) แบบวัดและประเมินอภิปัญญาของนักเรียน 6) แบบสังเกตอภิปัญญาของนักเรียน 7) แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน 8) แบบสะท้อนคิดของนักเรียนที่เรียนโดยใช้กลวิธีอภิปัญญา และ 9) แบบสัมภาษณ์นักเรียน ผู้วิจัยได้ออกแบบและวางแผนวิจัยโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการหรือ Action Research คือ การใช้วงจร PAOR หรือ Plan-Act-Observe-Reflect การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติเชิงบรรยายคือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ ค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน และค่าอิทธิพล (Effect Size) ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการพรรณนาความ

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการหรือ Action Research เพื่อส่งเสริมนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูวิชาภาษาไทยในการพัฒนาอภิปัญญาของนักเรียน ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่ใช้ในงานวิจัยตามที่ได้เสนอไปในข้อเสนอการวิจัยคือ การใช้วงจร PAOR หรือ Plan-Act-Observe-Reflect ในการพัฒนา

นักศึกษาที่แบ่งออกเป็น 3 วงจรหลัก ได้แก่ วงจรที่ 1 การจัดอบรมสัมมนาเพื่อปรับพื้นฐานความรู้ วงจรที่ 2 การสร้างและพัฒนาแผนการจัดการเรียนการสอน และวงจรที่ 3 การปฏิบัติการสอนจริง

2. ผลการประเมินอภิปัญญาของนักเรียนในวิชาภาษาไทย เมื่อพิจารณาจากคะแนนรวมพบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยของอภิปัญญาโดยรวมเฉลี่ยหลังเรียนคือ 3.99 คิดเป็นร้อยละ 79.80 จากคะแนนทั้งหมด นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยของอภิปัญญาเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนและหลังเรียน ทั้งนี้ได้ค่า Effect Size (d) โดยภาพรวมเท่ากับ 0.31 ถือว่าคะแนนเพิ่มขึ้นในระดับปานกลาง

3. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างอภิปัญญาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้ง 5 โรงเรียนอยู่ในช่วง 0.25-0.68 (ต่ำถึงปานกลาง)

คำสำคัญ: การวิจัยเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาอภิปัญญา วิชาภาษาไทย

Abstract

The purposes of this research were (1) to study the use of action research to promote professional Thai language professional teacher experience practicing students' metacognition development of students studying Thai language; (2) to assess metacognition of students studying Thai language; and (3) to study the relationship of metacognition and learning achievement of students studying Thai language. The target group consisted of 5 fifth year students who were undertaking the teacher professional experience practicum in the Thai Language Program of the Faculty of Education, Chiang Mai University; and 225 secondary school students in five classrooms, each of which containing 45 students, of five schools where the student teachers had their practicum during the 2019 academic year. The instruments used to collect data were (1) a knowledge adjustment training plan for professional experience practicing students and mentors; (2) a quality verification form for learning management plans using metacognitive strategies of professional experience practicing students; (3) a teaching supervision form for supervision of practicing student's teaching with the use of metacognitive strategies; (4) a reflective thinking form for professional experience practicing students; (5) a student's metacognition measurement and evaluation form; (6) a student's metacognition observation form; (7) a test of student's learning achievement, (8) a reflective thinking form for students learning with the use of metacognitive strategies; and (9) a student interview form. The researcher designed and planned the research using the action research process which was the use of PAOR circuits or Plan-Act-Observe-Reflect. Quantitative data were analyzed using descriptive statistics including the mean, standard deviation, percentage, Pearson product-moment correlation coefficient, and effect size; while qualitative data were analyzed with descriptive narration method.

Research findings could be concluded as follows:

1. The results of using action research to promote professional Thai language professional

teacher experience practicing students' metacognition development of students studying Thai language is the use of PAOR circuits or Plan-Act-Observe-Reflect. In the development of students, the process was divided into 3 main circuits, which were circuit 1: organizing a seminar training to adjust the students' background knowledge; circuit 2: creating and developing instructional management plans; and circuit 3: actual teaching practice.

2. Regarding the metacognition assessment results of students in Thai language, when the total score was considered, it was found that the students' post-learning metacognition mean score was 3.99, which was 79.80 % of the total score. Also, the students post-learning metacognition mean score was increased over their pre-learning counterpart mean score with the overall size effect (d) of 0.32, which was considered as increasing at the moderate level.

3. The correlation coefficients of learning achievement and metacognition scores of students in the five schools ranged from 0.25 to 0.68, which were at the low to moderate levels.

Keywords: Action Research, Metacognition Development, Thai Language

บทนำ

การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย การฝึกทักษะด้านการอ่าน การคิด การเขียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรนั้นยังพบว่า การสอนคิดหรือการสอนให้เกิดทักษะการคิดให้เกิดแก่ผู้เรียนยังเป็นปัญหาสำคัญ ครูผู้สอนต้องตระหนักและร่วมมือกันคิดหาแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อสร้างและส่งเสริมให้นักเรียนฝึกฝนทักษะการคิด และคิดเป็น แนวทางหนึ่งในการสอนเพื่อพัฒนาการคิดคือ การสอนเกี่ยวกับการคิด (Teaching about Thinking) เป็นการสอนที่เน้นการใช้ทักษะการสอนคิด เน้นที่เนื้อหาสาระการสอน โดยการช่วยเหลือให้ผู้เรียนได้รู้และเข้าใจกระบวนการคิดของตนเอง เพื่อให้เกิดทักษะการคิดที่เรียกว่า “อภิปัญญา” (Metacognition) เป็นความสามารถในการคิดของนักเรียนในการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการศึกษาในศตวรรษนี้

อย่างไรก็ตามพบว่า ยังคงมีนักเรียนจำนวนไม่น้อยที่ไม่สามารถเข้าใจกระบวนการเรียนรู้และขาดการกำกับติดตามการเรียนรู้ของตนเอง ส่งผลทำให้พวกเขาเหล่านี้ใช้กลวิธีการเรียนรู้ที่ไม่เหมาะสมในการเรียน

กระบวนการวิชาต่างๆ ตลอดระยะเวลา 20 ปีที่ผ่านมา PISA ประเมินสมรรถนะที่เรียกว่า Literacy ซึ่งในที่นี้จะใช้คำว่า “การรู้เรื่อง” ข้อมูลสรุปผลการดำเนินการโครงการประเมินผลนักเรียนระดับนานาชาติของ PISA ตั้งแต่ปี 2000 ถึงปัจจุบันในภาพรวมพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไทยไม่ว่าจะเป็นในวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และด้านภาษา ล้วนต่างมีแนวโน้มลดลง (The Institute for the Promotion of Teaching Science and Technology, 2013) โดยเฉพาะอย่างยิ่งสภาพการเรียนการสอนภาษาไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษายังพบปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับผู้เรียนคือ ทักษะและความสามารถด้านการอ่าน การเขียน และการคิดทางภาษาไทยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน ขาดความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนอยู่ในระดับต่ำ (Kajorn, 2017) ซึ่งความสามารถในการอ่าน การเขียน และการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนเป็นปัญหาสำคัญในการจัดการศึกษาของประเทศไทยมาโดยตลอด

ดังนั้นบทบาทและหน้าที่หลักของคณะ

ศึกษาศาสตร์จำเป็นที่จะต้องเร่งสร้างและผลิตครูที่มีทั้งความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนแก่ผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการเรียนการสอนเชิงอภิปัญญาและนำมาปรับและประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในวิชาภาษาไทย ซึ่งหนึ่งในรูปแบบการพัฒนาทางวิชาชีพครูที่ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายทั่วโลกมาอย่างต่อเนื่องในช่วงระยะเวลา 20 ปีที่ผ่านมา คือ การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) สำหรับการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ถือว่าเป็นกระบวนการศึกษาข้อเท็จจริง หรือแสวงหาแนวทางแก้ไขปัญหามิใช่ในชั้นเรียนโดยครูผู้สอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ด้วยวิธีทางวิทยาศาสตร์ที่เชื่อถือได้ภายใต้กระบวนการดำเนินการในแต่ละวงจรของการวิจัย (Wongwanich, 2012) มีขั้นตอนกระบวนการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน มีขั้นตอนกระบวนการตามการวิจัยของ Kemmis & McTaggart (1988) ทั้งหมด 4 ขั้นตอน คือ PAOR

จากปัญหาที่พบจากการประเมินระดับนานาชาติอย่างเช่น PISA ของนักเรียนไทยในระดับมัธยมศึกษา เกี่ยวกับการรู้เรื่องการอ่านภาษาไทย ดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นและผลของอภิปัญญาที่มีต่อผู้เรียนในทางบวก โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลต่อการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ประกอบกับกระบวนการในการพัฒนาทางวิชาชีพครูที่เป็นที่รู้จักและยอมรับอย่างแพร่หลายคือ การวิจัยเชิงปฏิบัติการ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำวิจัยเรื่อง “การวิจัย เชิงปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูวิชาภาษาไทยในการพัฒนาอภิปัญญาของนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทย” ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อการเสนอแนวทางส่งเสริมนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในการพัฒนาอภิปัญญาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในชั้นเรียนวิชาภาษาไทยต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูภาษาไทยในการพัฒนาอภิปัญญาของนักเรียน
2. เพื่อประเมินอภิปัญญาของนักเรียนในวิชาภาษาไทย
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของอภิปัญญาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในวิชาภาษาไทย

ทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเชิงปฏิบัติการ งานวิจัยนี้ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยนำมาจากแนวความคิดของ Wongwanich (2012) และ Kemmis & McTaggart (1988) สรุปได้เป็น 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย การวางแผน (Plan: P) การปฏิบัติตามแผน (Act: A) การสังเกตตรวจสอบผลจากการปฏิบัติ (Observe: O) และการสะท้อนผล (Reflect: R) เรียกโดยย่อว่า PAOR

การประเมินอภิปัญญา งานวิจัยนี้ใช้แบบวัดอภิปัญญาของ Jadkrathok et al. (2016) ซึ่งได้ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อใช้กับนักเรียนไทยในระดับมัธยมศึกษา ตามกรอบคิดอภิปัญญาของ Schraw & Dennison (1994) รวมทั้งหมด 52 ข้อ มี 2 ประเด็นหลักคือ 1) ความรู้เกี่ยวกับการรู้คิด เป็นความตระหนักรู้เชิงอภิปัญญาใน 3 ด้านคือ ความรู้ด้านข้อเท็จจริง ความรู้ด้านกระบวนการ และความรู้ด้านเงื่อนไข 2) การกำกับ การรู้คิด เป็นชุดของพฤติกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนควบคุมตนเอง ประกอบไปด้วย 5 ด้านคือ การวางแผนกลยุทธ์ การจัดการข้อมูล การตรวจสอบติดตามความเข้าใจ กลยุทธ์การแก้ไขข้อบกพร่อง และการประเมินผล

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน สร้างและใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยในแต่ละหัวข้อที่นักศึกษาสอน ผู้วิจัยได้มอบหมายให้นักศึกษาออกข้อสอบและใช้แนวทางตรวจสอบคุณภาพข้อสอบ โดยนำข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนในวิชาภาษาไทยที่สร้างขึ้นตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (IOC: Index of Item Objective Congruence) แล้วหาค่าเฉลี่ยในแต่ละข้อ เรียกค่านั้นว่า “ดัชนีความสอดคล้อง” ถ้าข้อใดมีดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ถือว่า ข้อนั้นวัดจุดประสงค์นั้นจริง มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา แต่ถ้าต่ำกว่า 0.5 ให้ตัดออกหรือแก้ไขปรับปรุงแล้วนำมาให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาใหม่ แล้วนำข้อสอบดังกล่าวที่ผ่านการแก้ไขโดยสมบูรณ์แล้วไปใช้กับนักเรียน

วิธีการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย คือ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นปีที่ 5 สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 5 คน ในการพัฒนาอภิปัญญาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาที่เรียนวิชาภาษาไทย จำนวน 5 ห้อง ห้องเรียนละ 45 คน รวมทั้งสิ้น 225 คน จาก 5 โรงเรียนในจังหวัดเชียงใหม่ ที่นักศึกษาไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ปีการศึกษา 2562 โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

1. แผนการจัดการอบรมปรับความรู้ให้แก่ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและครูพี่เลี้ยง
2. แบบตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กลวิธีอภิปัญญาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
3. แบบนิเทศการสอนโดยใช้กลวิธีอภิปัญญาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
4. แบบสะท้อนคิดของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
5. แบบวัดและประเมินอภิปัญญาของนักเรียน
6. แบบสังเกตอภิปัญญาของนักเรียน
7. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
8. แบบสะท้อนคิดของนักเรียนที่เรียนโดยใช้

กลวิธีอภิปัญญา

9. แบบสัมภาษณ์นักเรียน

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. เครื่องมือ 5 อย่าง ได้แก่ 1) แบบตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีอภิปัญญาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 2) แบบนิเทศการสอนโดยใช้กลวิธีอภิปัญญาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 3) แบบสะท้อนคิดของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 4) แบบสะท้อนคิดของนักเรียนที่เรียนโดยใช้กลวิธีอภิปัญญา และ 5) แบบสัมภาษณ์นักเรียน ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นและผ่านการพิจารณาตรวจสอบ ปรับแก้ไข ให้ข้อเสนอแนะโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน โดยใช้แบบประเมินความเที่ยงตรง (IOC)

2. แผนการจัดการอบรมปรับความรู้ให้แก่ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและครูพี่เลี้ยง ผู้วิจัยได้ออกแบบและวางแผนเกี่ยวกับแนวทางการใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการหรือ Action Research การใช้วงจร PAOR หรือ Plan-Act-Observe-Reflect ในการพัฒนานักศึกษาที่แบ่งออกเป็น 3 วงจร ได้แก่ วงจรที่ 1 เป็นการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับอภิปัญญาและกรอบแนวคิดและวิธีการของกลยุทธ์อภิปัญญา วงจรที่ 2 เป็นการสร้างและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลยุทธ์เชิงอภิปัญญา วงจรที่ 3 เป็นการปฏิบัติสอนจริงตามแผนการจัดการเรียนการสอน

3. แบบวัดและประเมินอภิปัญญาของนักเรียน ผู้วิจัยใช้แบบประเมินอภิปัญญา (Metacognitive Awareness Inventory: MAI) ตามกรอบแนวคิดอภิปัญญาของ Schraw & Dennison (1994) ในการประเมินอภิปัญญาของนักเรียนทั้งก่อนเรียนและหลังเรียนในการนำแบบประเมิน MAI ไปใช้พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's Alpha Coefficient อยู่ในช่วง 0.867 ถึง 0.952 แบบประเมินอภิปัญญาของกลุ่มตัวอย่างก่อนเรียนด้วยแบบประเมิน MAI เป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ประกอบด้วยข้อคำถาม 52 ข้อ แบ่งเป็น 2 องค์ประกอบ

คือ ความรู้เกี่ยวกับการรู้คิดและการกำกับการรู้คิด โดยที่ความรู้เกี่ยวกับการรู้คิดประกอบด้วย 3 ด้านย่อยคือ 1) ความรู้ด้านข้อเท็จจริง 2) ความรู้ด้านกระบวนการ 3) ความรู้ด้านเงื่อนไข ส่วนด้านการกำกับการรู้คิด ประกอบด้วย 5 ด้านย่อยคือ 1) ด้านการวางแผน 2) ด้านกลยุทธ์การจัดการข้อมูล 3) ด้านการตรวจสอบความเข้าใจจำนวน 4) ด้านกลยุทธ์การแก้ไขข้อบกพร่อง 5) ด้านการประเมินผล

4. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน สร้างและใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ในแต่ละหัวข้อที่นักศึกษาสอน นักศึกษาออกข้อสอบ และใช้แนวทางตรวจสอบคุณภาพข้อสอบ โดยนำข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาภาษาไทยที่สร้างขึ้นตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (IOC: Index of Item Objective Congruence) แล้วหาค่าเฉลี่ยในแต่ละข้อ เรียกค่านี้นว่า “ดัชนีความสอดคล้อง” ถ้าข้อใดมีดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ถือว่าข้อนั้นวัดจุดประสงค์นั้นจริง มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา แต่ถ้าต่ำกว่า 0.5 ให้ ตัดออกหรือแก้ไขปรับปรุงแล้วนำมาให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาใหม่แล้วนำข้อสอบฉบับที่ผ่านแก้ไขแล้วนำไปใช้กับนักเรียน

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่ส่งเสริม นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (n = 5) ในการพัฒนาอภิปัญญาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในชั้นเรียนวิชาภาษาไทย จำนวน 5 ห้อง ห้องเรียนละ 45 คน รวมทั้งสิ้น 225 คน (n = 225) จาก 5 โรงเรียนในจังหวัดเชียงใหม่ที่นักศึกษาไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ปีการศึกษา 2562 โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง ซึ่งจะมีการประเมินอภิปัญญาของนักเรียนในชั้นเรียนวิชาภาษาไทยก่อนและหลังที่นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้นำแผนการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมอภิปัญญาของนักเรียนมาใช้สอนจริง และการศึกษา

หาความสัมพันธ์ระหว่างอภิปัญญาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ผู้วิจัยมีกรอบแนวคิดในชั้นตอนนี้ โดยใช้วงจรการปฏิบัติการ 4 ขั้นตอน (PAOR) โดยในแต่ละวงจรจะมี 4 ขั้นตอน (PAOR) คือ การวางแผน (Plan) การลงมือปฏิบัติ (Act) การสังเกต (Observe) และการสะท้อนผล (Reflect) และการใช้วงจร PAOR หรือ Plan-Act-Observe-Reflect ในการพัฒนานักศึกษาที่แบ่งออกเป็น 3 วงจรหลัก ได้แก่ วงจรที่ 1 การจัดอบรมสัมมนาเพื่อปรับพื้นฐานความรู้ วงจรที่ 2 การสร้างและพัฒนาแผนการจัดการเรียนการสอน และวงจรที่ 3 การปฏิบัติการสอนจริง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

วงจรที่ 1 การจัดอบรมสัมมนาเพื่อปรับพื้นฐานความรู้

Plan วางแผนการดำเนินการอบรม/สัมมนา นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (n= 5) วงจรนี้ผู้วิจัยทำการประเมินอภิปัญญาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเป็นข้อมูล

Act ลงมือดำเนินการอบรมและปรับพื้นฐานความรู้ นักศึกษา ตามแผนที่วางไว้

Observe สังเกตการณ์ดำเนินการและเก็บข้อมูล/สังเกตผลที่ได้จากการลงมือปฏิบัติ

Reflect สะท้อนคิดเกี่ยวกับการดำเนินการอบรมนักศึกษา

วงจรที่ 2 การสร้างและพัฒนาแผนการจัดการเรียนการสอน

Plan วางแผนเกี่ยวกับบทบาทของทั้งนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อการสร้างและพัฒนาแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยที่ส่งเสริมอภิปัญญาของนักเรียน

Act ให้นักศึกษาลงมือสร้างและพัฒนาแผนการจัดการเรียนการสอนตามแผนที่วางไว้

Observe สังเกตการณ์ดำเนินการและเก็บข้อมูล/สังเกตผลที่ได้จากการลงมือปฏิบัติ

Reflect สะท้อนคิดเกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยที่ได้

พัฒนาขึ้น

วงจรที่ 3 การปฏิบัติการสอนจริง

Plan วางแผนการเกี่ยวกับบทบาทของนักศึกษาในการปฏิบัติการสอนจริงตามแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยที่ได้พัฒนาขึ้น

Act การปฏิบัติการสอนจริงตามแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยที่ได้พัฒนาขึ้น

Observe สังเกตการดำเนินการและเก็บข้อมูล/สังเกตผลที่ได้จากการลงมือปฏิบัติ

Reflect สะท้อนคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติการสอนจริงตามแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยที่ได้พัฒนาขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติเชิงบรรยายคือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ ค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน และค่าอิทธิพล (Effect Size)

ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการพรรณนาความ

ผลการวิจัย

1. ผลการใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการหรือ Action Research เพื่อส่งเสริมนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูวิชาภาษาไทยในการพัฒนาอภิปัญญาของนักเรียนโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการวงจร PAOR 4 ขั้นตอน Plan-Act-Observe-Reflect เพื่อพัฒนานักศึกษา

สรุปรูปแบบที่ได้คือ แบ่งออกเป็น 3 วงจรหลักคือ วงจรที่ 1 การจัดอบรมสัมมนาเพื่อปรับพื้นฐานความรู้ วงจรที่ 2 การสร้างและพัฒนาแผนการจัดการเรียนการสอน และวงจรที่ 3 การปฏิบัติการสอนจริง รายละเอียดดังภาพที่ 1



ภาพที่ 1 รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการในแต่ละวงจร

2. ผลการประเมินอภิปัญญาของนักเรียนในวิชาภาษาไทย เมื่อพิจารณาจากคะแนนรวมพบว่านักเรียนมีคะแนนอภิปัญญาโดยรวมเฉลี่ยหลังเรียนคือ 3.99 คิดเป็นร้อยละ 79.80 จากคะแนนทั้งหมด

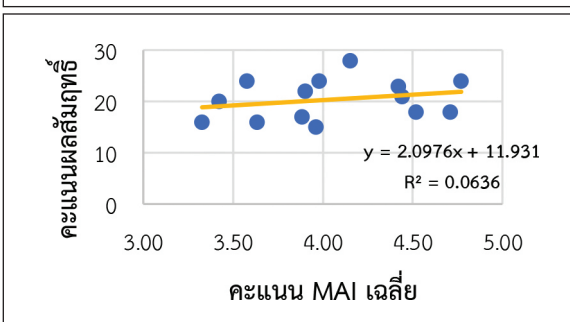
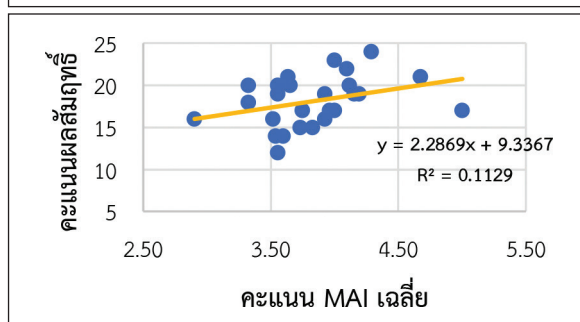
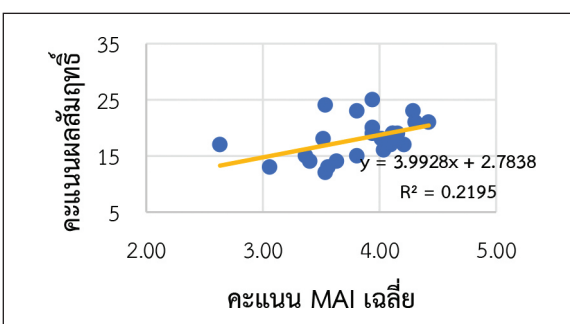
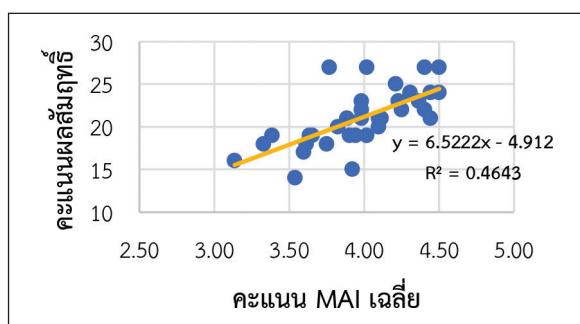
นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยของอภิปัญญาเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนและหลังเรียน ทั้งนี้ได้ค่า Effect Size (d) โดยภาพรวมเท่ากับ 0.31 ถือว่าคะแนนเพิ่มขึ้นในระดับปานกลาง

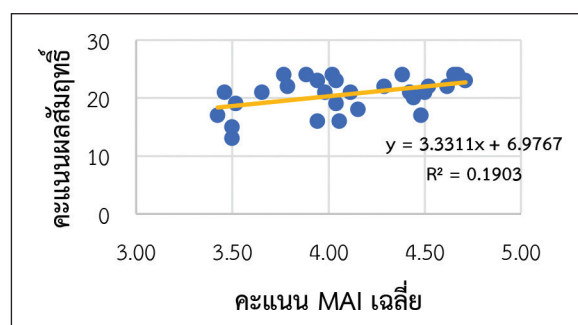
ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า Effect Size ของคะแนนอภิปัญญาก่อนเรียนหลังเรียนของนักเรียนทั้ง 5 โรงเรียน

ด้านของ อภิปัญญา	นักศึกษาคณะที่ 1 โรงเรียน ก			นักศึกษาคณะที่ 2 โรงเรียน ข			นักศึกษาคณะที่ 3 โรงเรียน ค			นักศึกษาคณะที่ 4 โรงเรียน ง			นักศึกษาคณะที่ 5 โรงเรียน จ		
	Pre- test	Post- test	Effect Size	Pre- test	Post- test	Effect Size	Pre- test	Post- test	Effect Size	Pre- test	Post- test	Effect Size	Pre- test	Post- test	Effect Size
	Mean (S.D.)	Mean (S.D.)		Mean (S.D.)	Mean (S.D.)		Mean (S.D.)	Mean (S.D.)		Mean (S.D.)	Mean (S.D.)		Mean (S.D.)	Mean (S.D.)	
ความรู้เกี่ยวกับการรู้คิด															
1. ความรู้ด้านข้อเท็จจริง	3.72 (0.69)	4.07 (0.82)	0.46	3.76 (0.66)	3.98 (0.86)	0.29	3.81 (0.91)	4.06 (0.89)	0.28	3.98 (0.56)	4.15 (0.76)	0.25	3.84 (1.10)	4.12 (0.87)	0.28
2. ความรู้ด้านกระบวนการ	3.61 (0.61)	3.85 (0.75)	0.35	3.64 (0.72)	3.74 (0.77)	0.13	3.65 (0.93)	3.84 (0.75)	0.22	3.66 (0.53)	3.85 (0.73)	0.30	3.78 (0.93)	3.97 (0.93)	0.20
3. ความรู้ด้านเงื่อนไข	3.72 (0.71)	4.03 (0.74)	0.43	3.62 (0.76)	3.95 (0.71)	0.45	3.48 (1.11)	3.83 (0.90)	0.35	3.89 (0.59)	4.06 (0.52)	0.31	3.83 (0.91)	4.02 (0.88)	0.21
รวมด้านความรู้ ด้านการรู้คิด	3.68 (0.69)	3.98 (0.78)	0.41	3.67 (0.77)	3.89 (0.70)	0.29	3.65 (1.10)	3.91 (0.87)	0.27	3.84 (0.60)	4.02 (0.66)	0.28	3.82 (0.93)	4.04 (0.80)	0.25
การกำกับการรู้คิด															
1. การวางแผน	3.98 (0.55)	4.35 (0.75)	0.56	3.61 (0.59)	3.79 (0.59)	0.25	3.87 (1.07)	4.00 (0.86)	0.13	3.88 (0.59)	4.17 (0.71)	0.44	3.91 (1.07)	4.25 (1.12)	0.31
2. กลยุทธ์ในการจัดการ ข้อมูล	4.02 (0.72)	4.13 (0.78)	0.15	3.69 (0.72)	3.82 (0.72)	0.17	4.06 (0.93)	4.14 (0.70)	0.10	3.62 (0.60)	3.87 (0.78)	0.36	3.85 (1.09)	4.17 (1.08)	0.29
3. การตรวจสอบติดตาม ความเข้าใจ	3.67 (0.72)	4.02 (0.65)	0.51	3.49 (0.62)	3.73 (0.62)	0.34	3.98 (1.08)	4.28 (0.87)	0.31	3.77 (0.61)	3.94 (0.72)	0.25	3.67 (1.08)	3.95 (1.14)	0.25
4. กลยุทธ์การแก้ไขข้อ บกพร่อง	3.98 (0.57)	4.15 (0.77)	0.25	3.62 (0.66)	3.87 (0.66)	0.36	3.76 (1.18)	4.21 (0.75)	0.46	3.67 (0.60)	3.85 (0.78)	0.26	3.58 (1.08)	4.08 (0.91)	0.50
5. การประเมินผล	3.51 (1.02)	3.98 (0.73)	0.53	3.55 (0.81)	3.93 (0.81)	0.49	3.66 (1.19)	3.96 (0.85)	0.29	3.68 (0.65)	3.84 (0.75)	0.23	3.48 (1.19)	3.89 (0.93)	0.38
รวมด้านการกำกับ การรู้คิด	3.83 (0.78)	4.13 (0.78)	0.38	3.59 (0.75)	3.83 (0.75)	0.33	3.87 (1.10)	4.12 (0.79)	0.26	3.72 (0.67)	3.93 (0.74)	0.30	3.70 (1.10)	4.07 (1.12)	0.33
รวมทั้งหมด	3.76 (0.82)	4.05 (0.68)	0.39	3.63 (0.71)	3.86 (0.71)	0.33	3.76 (1.11)	4.01 (0.87)	0.26	3.78 (0.60)	3.98 (0.70)	0.30	3.76 (1.12)	4.05 (0.92)	0.29

3. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างอภิปัญญา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้ง 5 โรงเรียน

อยู่ในช่วง 0.25-0.68 (ต่ำถึงปานกลาง)





ภาพที่ 2-6 กราฟความสัมพันธ์คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรวมกับคะแนนอภิปัญญา
โดยเฉลี่ยของนักเรียนทั้ง 5 โรงเรียน

อภิปรายผล

ประเด็นแรกผลการศึกษาการใช้วิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูภาษาไทยในการพัฒนาอภิปัญญาของนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทย ผู้วิจัยพบว่า ได้แนวทางการใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการวงจร PAOR 4 ขั้นตอน Plan-Act-Observe-Reflect ในการพัฒนานักศึกษาสรุปรูปแบบที่ได้คือ แบ่งออกเป็น 3 วงจรหลักคือ วงจรที่ 1 เป็นการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับอภิปัญญาและกรอบแนวคิดและวิธีการของกลยุทธ์อภิปัญญาและการสอนเชิงอภิปัญญาให้กับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อใช้เป็นแนวทางในการออกแบบหรือสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาอภิปัญญาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาภาษาไทยของนักเรียนในขั้นต่อไป วงจรที่ 2 เป็นการสร้างและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลยุทธ์เชิงอภิปัญญาให้กับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูวิชาภาษาไทยสำหรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาอภิปัญญาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาภาษาไทยของนักเรียน วงจรที่ 3 เป็นการปฏิบัติสอนจริงตามแผนการจัดการเรียนการสอนที่ได้ถูกพัฒนาขึ้นในวงจรที่ 2 เพื่อพัฒนาอภิปัญญาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาภาษาไทยของนักเรียน การใช้วงจร 3 วงจรนี้เป็นวงจรใหญ่ ภายในวงจรเล็ก PAOR 4 ขั้นตอน ผู้วิจัยพบว่า ช่วงแรกของการทำวิจัยในวงจรที่ 1 จากผลการเขียนสะท้อนคิดของนักศึกษาและการพบปะประชุมกลุ่มกับนักศึกษาทำให้ผู้วิจัย

รู้ข้อมูลว่านักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูภาษาไทยทั้ง 5 คน ยังมีประเด็นต่างๆ ที่ไม่เข้าใจเกี่ยวกับอภิปัญญา ทั้งนี้เนื่องจากเป็นเรื่องใหม่สำหรับนักศึกษา ขั้นตอนในวงจรที่ 2 เป็นการสร้างและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลยุทธ์เชิงอภิปัญญาให้กับนักศึกษาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาอภิปัญญาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาภาษาไทยของนักเรียน และวงจรที่ 3 เป็นการปฏิบัติสอนจริงตามแผนการจัดการเรียนการสอนที่ได้ถูกพัฒนาขึ้นพบว่า นักศึกษาทั้ง 5 คน สามารถนำความรู้ เนื้อหาที่ได้จากการอบรมไปคิดวางแผน ออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนในวิชาภาษาไทยได้อย่างชัดเจนมากขึ้น ที่สำคัญส่งผลให้นักศึกษาทั้ง 5 คน เกิดความตระหนักเห็นความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาส่งเสริมอภิปัญญาให้เกิดขึ้นแก่ตัวนักศึกษาเองในฐานะครูผู้สอนทำให้นักศึกษามีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะพยายามถ่ายทอดความรู้และออกแบบวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยของตนเพื่อพัฒนาส่งเสริมอภิปัญญาให้นักเรียนในชั้นเรียน ดังนั้นผู้วิจัยขอสรุปว่า แนวทางการใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูภาษาไทยนับเป็นวิธีการหรือกระบวนการที่ดีและสามารถช่วยส่งเสริมและพัฒนานักศึกษาได้จริง เพราะเป็นกระบวนการวิจัยที่มีลำดับขั้นตอนมีระยะเวลาการพัฒนาที่ชัดเจนและต่อเนื่องเป็นวงจร ลำดับขั้นตอน 4 ขั้นตอนของวงจรการวิจัยปฏิบัติการคือ วงจรการ

วิจัย PAOR หมายถึง Plan, Action, Observation และ Reflection ลักษณะการดำเนินงานของวงจรการวิจัยปฏิบัติการจะเริ่มต้นจากวงจรการวิจัยที่ 1 ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 4 ขั้นตอน คือ ขั้นการวางแผน (P) ขั้นปฏิบัติการ (A) ขั้นการสังเกต (O) และขั้นการคิดไตร่ตรองหรือการคิดสะท้อนคิด (R) จากนั้นจะเริ่มเข้าวงจร การวิจัยที่ 2 สืบเนื่องต่อกันไปจนกว่าปัญหาได้รับการแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้นได้ตามเป้าหมายที่นักวิจัยต้องการ ส่งผลให้การใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูภาษาไทยในการพัฒนาอภิปัญญาของนักเรียนเกิดผลที่ดีขึ้นต่อนักศึกษาทั้ง 5 คน เช่นเดียวกับแนวคิดของ Wongwanich (2012) กล่าวว่า หนึ่งในรูปแบบการพัฒนาทางวิชาชีพครูที่ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลาย ทั่วโลกมาอย่างต่อเนื่องคือ การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) สำหรับการศึกษาเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ถือว่าเป็นกระบวนการศึกษาข้อเท็จจริง หรือแสวงหาแนวทางแก้ไขปัญหาในชั้นเรียน โดยครูผู้สอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ด้วยวิธีทางวิทยาศาสตร์ที่เชื่อถือได้ ภายใต้กระบวนการดำเนินการในแต่ละวงจรของการวิจัย ซึ่งการวิจัยเชิงปฏิบัติการมีขั้นตอนกระบวนการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Vaiyavutjamai et al. (2012) ทำวิจัยเรื่องการวิจัยปฏิบัติการแบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมการคิดไตร่ตรองของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา พบว่า การวิจัยปฏิบัติการแบบร่วมมือแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การวางแผน ระยะที่ 2 การปฏิบัติการสอน ระยะที่ 3 การสังเคราะห์ โดยใช้รูปแบบการวิจัยปฏิบัติการในแบบร่วมมือตามกรอบความคิดของ Kemmis & McTaggart (1988) ทั้งหมด 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นวางแผน (Plan) 2) ขั้นปฏิบัติ (Act) 3) ขั้นสังเกต (Observe) และ 4) ขั้นสะท้อนผล (Reflect) ผลที่การวิจัยได้คือ ได้รูปแบบการส่งเสริมการคิดไตร่ตรองของนักศึกษาและได้พัฒนาศักยภาพการทำวิจัยปฏิบัติการในแบบร่วมมือ

ประเด็นที่สอง ผลการประเมินอภิปัญญาของนักเรียนในวิชาภาษาไทย เมื่อพิจารณาจากคะแนนรวมพบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยของอภิปัญญาจากก่อนเรียนและหลังเรียนเพิ่มขึ้นในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับการรู้คิดเพิ่มขึ้นในระดับต่ำ ด้านการกำกับความรู้คิดเพิ่มขึ้นในระดับปานกลาง สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมอภิปัญญาให้นักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทยคือ สภาพแวดล้อมของห้องเรียน โรงเรียนและระยะเวลาการสอน 1 คาบ อาจส่งผลให้การเรียนการสอนและการทำกิจกรรมไม่ต่อเนื่อง ถ้าเทียบกับการสอน 2 คาบ ติดกัน และการสอนใน 1 เทอมอาจจะไม่เพียงพอต่อการพัฒนาและส่งเสริมให้นักเรียนเกิดอภิปัญญาอย่างชัดเจน อีกทั้งการสอนที่ไม่ต่อเนื่องเนื่องจากโรงเรียนมีกิจกรรมอื่นๆ เช่น งานกีฬา ค่ายลูกเสือ ทำให้นักเรียนหยุดเรียน การเรียนทิ้งช่วงห่างไม่ต่อเนื่องของการเรียนการสอน เพราะอภิปัญญาเป็นเรื่องที่ใหม่สำหรับนักเรียนซึ่งต้องอาศัยระยะเวลามากพอสมควรและความต่อเนื่องสม่ำเสมอในการพัฒนาส่งเสริมการฝึก และปลูกฝังอภิปัญญาให้เกิดแก่นักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Wagaba et al. (2016) ทำวิจัยเรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ให้การสนับสนุนอภิปัญญาแก่นักเรียนชั้นปีที่ 9 พบว่า ปัจจัยเรื่องเวลาและสภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยที่เอื้อให้เกิดอภิปัญญาซึ่งต้องใช้เวลายาวนานถึง 3 ปี เพื่อให้เกิดอภิปัญญาอย่างเด่นชัดและระดับที่สูงขึ้น

ประเด็นสุดท้าย ผลการศึกษาความสัมพันธ์ของอภิปัญญาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในวิชาภาษาไทยทั้ง 5 โรงเรียน เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมพบว่า สำหรับความสัมพันธ์ของอภิปัญญาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในชั้นเรียนภาษาไทยมีแนวโน้มของระดับความสัมพันธ์ระดับต่ำถึงปานกลาง ทั้งนี้สามารถอภิปรายได้ว่า อาจเนื่องด้วยเหตุผลที่ลักษณะธรรมชาติและเนื้อหาวิชาที่เป็นวิชาภาษาไทย ซึ่งโดยปกติการเรียนวรรณคดีไทย

ถ้านักเรียนอ่านและฟังที่ครูสอนหรืออธิบายให้ฟัง นักเรียนจะสามารถเข้าใจเนื้อหาในวรรณคดีไทย เรื่องนั้นๆ ได้ไม่ยากเกินไป จึงส่งผลให้นักเรียนก็จะสามารถตอบคำถามได้ไม่ยาก เมื่อเปรียบเทียบกับ การเรียนเนื้อหาวิชาภาษาไทยด้านหลักภาษาที่ค่อนข้าง มีหลักการที่ซับซ้อนและยากต่อการเข้าใจ การทำ แบบทดสอบวัดความรู้ด้านหลักภาษาอาจจะยากกว่า เนื้อหาวรรณคดีที่นักเรียนพอจะคาดเดาหรืออาศัย บริบทแวดล้อมของแบบทดสอบในการตอบได้ ดังนั้น อาจส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ในชั้นเรียนภาษาไทยมีระดับคะแนนค่อนข้างดี ส่วน อกิปัญญาของนักเรียนในชั้นเรียนภาษาไทยก็ค่อยๆ มีการพัฒนาขึ้นจากต่ำไปถึงปานกลาง และระดับสูงขึ้น ได้ แต่อาจจะยังไม่เห็นผลเด่นชัดมากนัก ทั้งนี้ต้องอาศัย การฝึกฝนและระยะเวลาพอสมควรจึงจะส่งผลให้ ความสัมพันธ์ของอกิปัญญาและผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนของนักเรียนในชั้นเรียนภาษาไทยมีแนวโน้มของ ระดับความสัมพันธ์ที่เพิ่มสูงขึ้นตามลำดับ นอกจากนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์จากข้อมูลการนิเทศและการสังเกต ชั้นเรียนพบว่า ความสัมพันธ์ของอกิปัญญา กับ ผลสัมฤทธิ์บางครั้งไม่ได้ไปทางเดียวกันเสมอ แต่ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น ระยะเวลา คุณภาพของ การสอน การใช้กลยุทธ์การคิดโดยธรรมชาตินักเรียน ที่เรียนในวิชาภาษาไทยจะไม่ค่อยกล้าแสดงออก ไม่กล้าพูด ไม่กล้าคิด ไม่กล้าถามครู การกระตุ้นให้ นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน และการ ควบคุมชั้นเรียน รวมถึงความร่วมมือจากนักเรียน และ ประสบการณ์การสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครู ความแม่นยำในเนื้อหาที่สอนของนักศึกษา ความซับซ้อนของเนื้อหาที่นักศึกษาสอนที่บางอย่าง เป็นนามธรรมมากเกินไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ Wade-Jaimes, Demir, & Qureshi (2018) ที่สอน โดยใช้กลยุทธ์การสอนแบบขัดแย้งในการพัฒนา มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนได้ งานวิจัยนี้ได้ผลไม่มากนัก อาจจะเป็นเพราะความหลากหลายของลักษณะของ นักเรียนที่หลากหลาย เนื้อหาการสอนที่แตกต่างกัน

รวมทั้งผู้สอนมือใหม่ที่ยังไม่มีประสบการณ์สอนในเรื่อง ที่สอนมาก่อน

สรุปผล

1. ผลการศึกษาการใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ หรือ Action Research เพื่อส่งเสริมนักศึกษา ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูวิชาภาษาไทยในการพัฒนา อกิปัญญาของนักเรียน ได้แนวทางการวิจัยเชิงปฏิบัติ การคือ การใช้วงจร PAOR (Plan-Act-Observe- Reflect) แบ่งออกเป็น 3 วงจรหลัก ได้แก่ วงจรที่ 1 การจัดอบรมสัมมนาเพื่อปรับพื้นฐานความรู้ วงจรที่ 2 การ สร้างและพัฒนาแผนการจัดการเรียนการสอน และ วงจรที่ 3 การปฏิบัติการสอนจริง

2. ผลการประเมินอกิปัญญาของนักเรียนใน วิชาภาษาไทย เมื่อพิจารณาจากคะแนนรวมพบว่า นักเรียนมีคะแนนอกิปัญญาโดยรวมเฉลี่ยหลังเรียน คือ 3.99 คิดเป็นร้อยละ 79.80 จากคะแนนทั้งหมด นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยของอกิปัญญาเพิ่มขึ้นจาก ก่อนเรียนและหลังเรียน ทั้งนี้ได้ค่า Effect Size (d) โดยภาพรวมเท่ากับ 0.31 ถือว่าคะแนนเพิ่มขึ้นใน ระดับปานกลาง

3. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างอกิปัญญา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้ง 5 โรงเรียน อยู่ในช่วง 0.25-0.68 (ต่ำถึงปานกลาง)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ประโยชน์

1.1 การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริม อกิปัญญาควรจัดให้มีเวลาเรียน 2 คาบติดต่อกัน เนื่องจากมีบางแผนการจัดการรู้ที่ต้องใช้เวลามากกว่า 1 คาบ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสในการทำกิจกรรมอย่าง เต็มที่ รวมถึงได้ปรึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ภายในกลุ่ม การวางแผนกลยุทธ์ในการจัดการข้อมูล การแก้ไขข้อบกพร่อง การประเมินผลหลังเสร็จสิ้น การทำงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

1.2 ควรมีการนำวิธีการอภิปรายมาเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนที่บรรจุไว้ในแผนงานหรือการวางนโยบายการจัดการเรียนการสอนของรายวิชาต่างๆ ของชั้นเรียนหรือของสถาบันการศึกษาเพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะการคิดอภิปรายให้นักเรียนไทยในทุกๆ วิชา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ผู้วิจัยควรมีการขยายกลุ่มตัวอย่างให้มีความหลากหลายมากขึ้น อาจจะเป็นนักศึกษา

ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาใดวิชาหนึ่งทั้งระดับชั้นปี หรือนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาอื่น เช่น พลศึกษา ศิลปศึกษา

2.2 โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาควรมีการส่งเสริมให้ครูผู้สอนในกลุ่มสาระวิชาต่างๆ นำ Action Research ที่เน้นกระบวนการ PAOR ไปใช้ทำวิจัยเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอภิปรายกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาต่างๆ ของผู้เรียน โดยใช้เวลาทำวิจัยมากขึ้นอย่างน้อย 1-2 ปี การศึกษาเพื่อให้เกิดการพัฒนาและเห็นผลอย่างต่อเนื่อง

References

- Hartman, H. J. (2001). *Teaching Metacognitively*. In H. J. Hartman (Ed.), *Metacognition in Learning and Instruction: Theory, Research and Practice*. Boston: Kluwer Academic Publishers.
- Jadkrathok, S., Na Nakorn, N., Chutinuntakul, S., Phonapichat, P., & Sittirit, P. (2016). *The Development of a Scale to Measure and Assess Metacognition of Primary and Secondary School Students*. Bangkok: National Institute of Educational Testing Service (Public Organization).
- Kajorn, A. (2017). The Development of Instructional Packages to Support Learning Management of Co-operative Learning on the Topic "Lilittalengpai", of the Thai Language Department for Matayom Suksa 5 Students. *Academic Journal of Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus*, 6(1), 1-11. [in Thai]
- Kemmis, S. & McTaggart, R. (1988). *The Action Reacher Planer*. Victoria: Deakin University.
- Schraw, G. & Dennison, R. S. (1994). Assessing Metacognitive Awareness. *Contemporary Educational Psychology*, 19, 460-475.
- The Institute for the Promotion of Teaching Science and Technology. (2013). *Assessment Results of PISA (Programmed for International Student Assessment) 2012: Mathematic Reading and Science Executive Summary*. Bangkok: The Institute for the Promotion of Teaching Science and Technology (IPST). [in Thai]
- Vaiyavutjamai, P., Charoenchaia, S., Ponmanee, S., Danpakdee, A., Chotivachira, B., Warotamawit, V., Kamol, N., Pankaew, P., & Sitthiwong, W. (2012). *Collaborative Action Research to Promote Reflective Thinking Among Higher Education Students*. Retrieved July 7, 2020, from <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042812024639> [in Thai]
- Wade-Jaimes, K., Demir, K., & Qureshi, A. (2018). Modeling Strategies Enhanced by Metacognitive Tools in High School Physics to Support Student Conceptual Trajectories and Understanding of Electricity. *Science Education*, 102, 711-743.

- Wagaba, F., Treagust, D. F., Chandrasegaran, A. L., & Won, M. (2016). Using Metacognitive Strategies in Teaching to Facilitate Understanding of Light Concepts among Year 9 Students. *Research in Science & Technological Education*, 34(3), 253-272.
- Wiratchai, N. (2005). *Principles of Quantitative Research and Qualitative Research*. Retrieved December 4, 2019, from <https://www.research10ubru.com/work/nongluk.doc> [in Thai]
- Wongwanich, S. (2012). *Classroom Action Research*. Bangkok: Chulalongkorn University Press. [in Thai]



Name and Surname: Boonrawd Chotivachira

Highest Education: Ph.D. (Higher Education), Chulalongkorn University

Affiliation: Chiang Mai University

Field of Expertise: Thai Language, Thai Literature and Culture Wisdom Teaching Thai in a Multicultural Context, and Teaching Thai as a Foreign Language and Second Language